

тіної (22.04.1896–3.04.1994) // Мuzeйні читання. Матеріали наук. конф. Музею історичних коштностей України — філіалу НМІУ. 17–18 грудня 1996 р. К., 1998. С. 8–11; *Мезенцева Г.* Дослідники археології України. Чернівці: Сіверянська думка, 1997. С. 111; *Korpusowa W.* Pamięci Marii Wiazmitiny — ukraińskiego badacza Sarmatów i Scytów // *Archeologia Polski Środkowo-wschodniej.* Lublin–Chelm–Zamosc, 1998. III. Р. 310–312; *Біленко Г.І.* До історії створення відділу Східного мистецтва Музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків // Матеріали науково-практичної конференції: Ханенківські читання. Вип. 5. К., 2003. С. 5–17.

В.М. Корпусова

КНЯГИНИЦЬКИЙ Йов (світське — Іван; бл. 1550, містечко Тисмениця, неподалік від сучасного Івано-Франківська—29.12.1621, с. Манява, нині Богородичанського р-ну Івано-Франківської обл.) — церковно-освітній діяч, письменник-полеміст.

Н. в шляхетній родині. Початковий освіту здобув в школі Унівського мон. (тепер Перемишлянський р-н Львівської обл.), потім навчався в Острозькій школі, де згодом і вчителював. У молодому віці двічі побував на горі Афон (Греція) як посланець князя К. Острозького, де прийняв чернецтво під іменем Іезикія. Загалом провів там 12 років в багатьох мон., вивчав чернече життя, поглиблював знання з мов, вправлявся в живописі. 1598

їздив із делегацією ченців в ролі провідника та перекладача до Києва та Москви. Вдруге відвідав Москву 1600. Після повернення з Афону на Галичину намагався запровадити його ідеали в українське церк. життя. Попервах жив в Унівському мон., де вдруге прийняв схиму під іменем Іова.

К. відомий як православний діяч, який віддав чимало зусиль для боротьби проти покатоличення України. Був засновником та реформатором низки мон.: реформував мон. в Уневі, Угорниках біля Отинії (1603 р.), мон. в Дермані. Брав участь в відновленні книгодрукування в Дермані, зокрема випустив «Октаї» (1603–1604).

К. 1606 заснував заснував Манявський Скит, відомий пізніше як «иноческа академия». Тут влосконалювали свої знання Ісає Балабан, Захарія Копистенський, Антоній Рудницький, Йосиф Бобрікович-Копоть, ігумен Почаївського мон. Петро́ній Гу́левич-Воютинський.

Як письменник-полеміст К. відомий листуванням із Кирилом Транквіліоном-Ставровешьким та Іваном Вишенським. Детальний критичний аналіз праці Транквіліона «Зерцало богословія», а також короткого витягу з книги під назвою «Исповеданіе веры», зроблений К. (23.08.1619), історики літератури вважають чи не першою спробою української літературної критики.

Наприкінці життя К. за станом здоров'я склав ігуменство. Помер в Манявському Скиті. Похований 01.01.1622 в некрополі

Скитв. Надпис на надгробній плиті: «Представися отъ временныя во вічну жизнь блаженный отец нашъ Схимомонахъ Іовъ, первоначальникъ святыя обители Скитскія, въ літо 1621, місяця децемрія, 29». Захарія Копистенський у своїй «Палінодії» зарахував К. до лику святих.

Тв.: Письмо основателя скитской обители схимонаха Юва к іеромонаху Кириллу Транквиліону, заключающее в себе критическій разбор составленнаго последним «исповеданія веры». – 1619 г., авг. 23. // Голубев С. Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники (Опыт исторического исследования). К., 1883. Т. 1. С. 218–234.

Лит.: Українська літературна енциклопедія: У 5 тт. Т. 2. С. 498; Українські письменники: Біобібліографічний словник: У 5 тт. К., 1990. Т. 1. С. 364–365; Мицько І.З. Острозька словяно-греко-латинська академія (1576–1636). К., 1990. С. 96; *Харлампович К.* Западнорусскія православныя школы XVI и начала XVII века. Казань, 1898. С. 252–253, 386; *Голубев С.* Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники (Опыт исторического исследования). К., 1883. Т. 1. С. 225–231; *Скрипник І.* Йов Княгиницький — засновник Скитв Манявського. Тисмениця, 1994. 16 с.; *Козак О.* Скит Манявський: Історико-мистецьке краєзнавче видання. Івано-Франківськ, 2003. С. 49–52.

Архіви: Львівська державна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. ВР Ф. 5. № 827. Арк. 167–171. (Лист до К. Транквіліона Ставровельського).

Автограф: Автограф-вкладка на книзі В. Великого «О постничестві» (Острог, 1594) // Мицько І.З. Острозька словяно-греко-латинська академія (1576–1636). К., 1990. С. 168.

Н.І. Любошець

КОРЛТ Веніамін Олександрович (Христофор Іоганн Веніамін; 19.02.1860, м. Дерпт, нині Тарту, Естонія–24.12.1934, Київ) — історик, бібліограф, картограф.

Закінчив юридичний ф-т Дерптського ун-ту (1885). Кандидат дипломатії (1888). За дослідження з історії російсько-голандських відносин та опрацювання архівних матеріалів із історії Росії та України, зокрема періоду правління І. Мазепи, П. Орлика, їх дипломатичних стосунків із королем Швеції Карлом XII був обраний членом-кореспондентом Естонського літературного т-ва (1893).

Працював у бібліотеках Дерптського ун-ту та Естонського літературного вченого т-ва: в 1894–1917 рр. — на посаді бібліотекаря (директора) бібліотеки Університету св. Володимира в Києві. Запровадив нові методи роботи з каталогами, розширив комплектування фондів. Як приватдоцент займався викладацькою діяльністю. Співпрацював із Тимчасовою комісією для розгляду стародавніх актів та Історичним товариством Нестора-Літописця. Видав матеріали з історії картографії Росії та України, дослідив біографію Г.Л. де Боплана, який займався вивченням території та складанням перших